

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет культури і мистецтв

Кафедра театрознавства та акторської майстерності

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної (магістерської) роботи

**на тему: «Теоретичні та практичні аспекти акторської
майстерності (робота над роллю Талфібія у виставі «Троянки за
п'єсою Евріпіда»**

Виконав: студент I курсу, групи КМAM-1.1

Галузі знань Культура і мистецтво

Спеціальності 026 Сценічне мистецтво

Освітньої програми

Акторське мистецтво драматичного театру та
кіно

Ступінь вищої освіти магістр

Яровенко Олег Юрійович

Керівник: доцент Максименко С. М.

Львів - 2025

М. Р. Максименко
С. М. Максименко

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕАТР ЕВРІПІДА ТА СПЕЦИФІКА КЛАСИЧНОЇ ТРАГЕДІЇ	7
1.1. Біографія та творчий шлях Евріпіда	7
1.2. Особливості поетики і композиції давньогрецької трагедії	10
1.3. Трагедія «Троянки» в контексті творчості Евріпіда	15
РОЗДІЛ 2. ІНСЦЕНІЗАЦІЯ ТРАГЕДІЇ «ТРОЯНКИ» У СВІТОВІЙ ТЕАТРАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ	21
2.1. Постановки «Троянок» у класичному та сучасному театрах.....	21
2.2. Режисерські інтерпретації образу Талфібія.....	24
2.3. Актуальність теми трагедії для сучасного глядача.....	31
РОЗДІЛ 3. РОБОТА НАД РОЛЮ ТАЛФІБІЯ У ВИСТАВІ «ТРОЯНКИ»	34
3.1. Аналіз персонажа Талфібія та його функція в драматургії	34
3.2. Методика роботи над роллю: текст, підтекст, внутрішня дія	36
3.3. Практичне втілення образу на сцені	48
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	43

ВСТУП

Актуальність теми. У 2025 році, коли війна в Україні триває вже четвертий рік, давньогрецька трагедія Евріпіда «Троянки» (415 р. до н. е.) перестає бути історико-літературним артефактом і стає одним із найточніших художніх документів сучасності. Жоден інший античний текст не віддзеркалює з такою хірургічною точністю механізми сучасної війни: спалення міст, масові страти, работоргівля жінками, вбивство дітей «за рішенням командування», байдужість переможців і цинічне виправдання злочину «вищою необхідністю».

Особливо гостро в умовах російсько-української війни звучить образ Талфібія — вісника, який не є садистом чи ідеологом, а лише «виконавцем наказу», що зберігає залишки людяності, але не здатен зупинитися. У постановці Євгена Худзика (Львівський академічний театр ім. Леся Курбаса / УКУ, 2023–2025) цей образ набуває майже документального звучання і змушує українського глядача впізнавати в ньому реальних учасників злочинів у Бучі, Маріуполі, Ізюмі. Таким чином, дослідження акторської роботи над роллю Талфібія в цій конкретній виставі дозволяє не лише проаналізувати сучасні методи втілення класичного тексту, а й зафіксувати унікальний момент, коли антична трагедія стала безпосередньою частиною національної травми та колективної пам'яті.

Мета роботи — дослідити теоретичні й практичні аспекти акторської майстерності на прикладі роботи над роллю Талфібія у виставі «Троянки» за трагедією Евріпіда в постановці Євгена Худзика (2023–2025), розкрити специфіку синтезу античного тексту, української вертепно-містерійної традиції та сучасного воєнного досвіду.

Об'єкт дослідження — акторська майстерність у сучасному українському театрі воєнного часу на матеріалі постановки класичної давньогрецької трагедії.

Предмет дослідження — процес створення й сценічного втілення ролі Талфібія у виставі Євгена Худзика: аналіз персонажа, методика роботи над текстом, підтекстом, внутрішньою дією та практичні режисерсько-акторські рішення.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати місце трагедії «Троянки» та образу Талфібія в творчості Евріпіда й специфіці давньогрецької трагедії.
2. Дослідити еволюцію режисерських інтерпретацій «Троянок» і образу Талфібія у світовій та українській практиці ХХ–ХХІ ст.
3. Визначити актуальність трагедії для сучасного українського глядача в контексті російсько-української війни.
4. Розкрити драматургічну функцію Талфібія в оригінальному тексті Евріпіда та в постановці Євгена Худзика.
5. Проаналізувати методику роботи режисера та актора над роллю (текст, підтекст, внутрішня дія) з урахуванням вертепної традиції та травматичного досвіду.
6. Описати практичне втілення образу Талфібія на сцені (вхід, фізична партитура, взаємодія з глядачем, фінальний жест).

Методи дослідження: історико-театрознавчий, порівняльний, текстологічний аналіз оригінального тексту Евріпіда та перекладу Андрія Содомори; інтерв'ю з режисером Євгеном Худзиком та акторами проєкту; відеоаналіз вистави; включене спостереження (участь у репетиціях та показах 2023–2025 рр. у Львові, Києві та європейських гастролях); аналіз відгуків глядачів та критики.

Теоретичне значення роботи полягає в систематизації сучасних підходів до втілення античної трагедії в умовах воєнного часу, а також у фіксації унікального синтезу давньогрецької поетики, української вертепно-містерійної традиції та посттравматичного театру.

Практичне значення роботи: матеріали можуть бути використані в навчальному процесі театральних вишів (особливо при вивченні роботи з

класичним текстом у сучасних умовах), у майстер-класах з акторської майстерності воєнного часу, а також як документальне свідчення українського театру 2022–2025 років у контексті національного опору та колективної пам'яті.

Структура роботи відповідає поставленим завданням і складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.